

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

محمد محق

۱۲ سپتمبر ۲۰۲۳

محمد محق

یازدهم سپتمبر از روزی تاریخی به خاطرهای تاریخی

یازدهم سپتمبر یکی از روی دادهای تکان دهنده و تاریخ ساز دوران ما بود، به گونه‌ای که شماری از صاحب نظران می‌گفتند می‌توان تاریخ معاصر را به پیش از یازدهم سپتمبر و پس از آن تقسیم کرد. آن روی داد پیامدهای مختلفی داشت، از پدید آمدن تدابیر گسترده امنیتی در جهان تا مناقشه‌هایی که پیرامون آن شکل گرفت و تأثیری که بر چینش قوا در سطح منطقه‌ای و جهانی داشت. یکی از پیامدهای آن حادثه تغییر رژیم در افغانستان آن زمان و روی کار آمدن نظامی نو بود که در آغاز بسیاری از شهروندان این کشور را به آینده امیدوار کرد، امید به ورق خوردن تاریخ و گشایش فصلی جدید، فصلی عاری از جنگ و ویرانی و آکنده از شکوفائی و آبادانی. آن امید اما بسیار زود جایش را به ناامیدی و آن هیجان جایش را به سرخوردگی داد.

اکنون آن حادثه به تاریخ پیوسته است. قربانیان حادثه یازدهم سپتمبر به فراموشی سپرده شده‌اند و وابستگان‌شان یا از دنیا رفته‌اند و یا خاطرهای کمرنگ از آن رویداد به یاد دارند. سیاستمدارانی که در آن زمان در متن حوادث قرار داشتند اکنون در حاشیه روزگار لمیده و در حال تماشای روی دادهای تازه‌اند. نسلی که اکنون سکان‌دار سیاست در ایالات متحده و کشورهای هم‌پیمان آن است با محاسبه یازدهم سپتمبر سیاست‌گذاری نمی‌کند و دید امنیتی‌اش به تحولات جهان دگرگون شده است.

پس از یازدهم سپتمبر، برای افغانستان فرصت خروج از انزوای سیاسی و پیوستن به خانواده بزرگ جامعه جهانی فراهم آمد، اما در میان رهبران سیاسی این کشور ظرفیت استفاده از این فرصت کم‌ظنیر تاریخی وجود نداشت، و آنان با پرداختن به قضایای خرد و ریزه و استهلاک توان سیاسی جامعه در دعوای قومی، سمتی، حزبی و مانند این‌ها، آن فرصت را به مشکل تبدیل کردند و امکان‌های نهفته در آن وضعیت را به نابودی کشاندند. یکی نگران آن بود که مبادا به پوهنتون دانشگاه گفته شود، دیگری پریشان که چرا تلویزیون‌ها موسیقی پخش می‌کنند، سومی هیاهو داشت که

سگشوها از غرب آمده‌اند و جای "باتوران" را می‌گیرند، و چهارمی دعوا داشت که چرا وابستگانش در فلان وزارت و سفارت مقرر نشده‌اند.

مردمی که نه درکی از جهان داشتند و نه از تاریخ، تصمیم گرفته بودند ماندگارترین بلاهت را در برخورد با فرصت‌های کم‌نظیر تاریخی به نام خود ثبت کنند. آنان به جای اندیشیدن به این‌که چگونه آن شرایط یگانه را نقطه عطفی بی‌بازگشت به سوی آینده‌ای روشن‌تر بگردانند شب و روز در پیله تئوری توطئه چرخیدند و همه توان خود را صرف هیچ کردند.

اکنون گرد و غبار یازدهم سپتمبر فرونشسته و از دیدها در حال محو شدن است. هرچند با تراکم نیروهای افراطی در افغانستان زیر سیطره طالبان، احتمال رخ دادن هر فاجعه‌ای در منطقه وجود دارد، اما تلاش این گروه متمرکز بر این است که به طرف‌های غربی اطمینان بدهد که یازدهم سپتمبر دیگری تکرار نخواهد شد. آن عده از عناصر سیاسی که منتظر تکرار چنان رویدادی هستند تا دوباره شاهد لشکرکشی ناتو به افغانستان باشند مانند اصحاب کهف در خواب سنگین خود فرورفته و از مدار تاریخ بیرون خواهند شد.

باید پذیرفت که زمانه دگرگون شده است، و نسل‌های جدیدی پای به صحنه نهاده‌اند و مردم با نیازهای جدیدی رو برویند. اگر از اشتباهات گذشته عبرت گرفته شود می‌توان برای فردائی بهتر، آمادگی‌های بیش‌تری متناسب با حال و روز این زمانه گرفت. پی بردن به خطاها گام نخست است. تاریخ را نمی‌توان به عقب برگرداند، اما سرنوشت را می‌توان از سر نوشت.